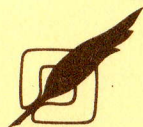


JANUS PANNONIUS
BÚCSÚVERSE

HUSZONKILENC
MAGYAR FORDÍTÁSBAN

JANUS PANNONIUS BÚCSÚVERSE

**HUSZONKILENC
MAGYAR FORDÍTÁSBAN**



**PANNÓNIA
KÖNYVEK**

Szerkesztette és a kísérő tanulmányt írta,
a fordításokat jegyzetekkel ellátta

KOVÁCS SÁNDOR IVÁN

Az illusztrációk
MARTYN FERENC
művei

A Martyn Ferenc Janus Pannonius-rajzsorozatáról
szóló tanulmányt írta

TÜSKÉS TIBOR

A kötet szaklektora
SZEPE ERIKA



KOVÁCS SÁNDOR IVÁN
EGY MŰFORDÍTÓI VERSENGES
TÖRTÉNETE ÉS ELŐZMÉNYEI

„Félezer éves, modern magyar költő, akinek egyetlen sora sincs magyarul. [...] Latinsága elzárta a nagyközönségtől még akkor is, amikor az írni-olvasni tudás már általánossá vált. Viszont a fordítások, mert mindig az éppen időszzerű nyelvre történtek, megadták neki azt az elégtételt, hogy maibb magyarsággal szólalhasson meg, mint a nála jóval későbbi magyar nyelvű utódok. [...] Teste ismeretlen pécsi sírban nyugszik, gényusza ott ragyog a fényességes sor elején, amelynek tagjai legnagyobb költőink.”

(Csorba Győző, 1982)

„Kálmok meséli, hogy amikor a Janus Pannonius-kötetet szerkesztette, rá kellett vennie Szabó Lőrincet, hogy fordításait az új, szigorúbb metrika szerint javítsa ki. Szabó Lőrinc tőle telhetőleg védekezett, és közben egyszer kifakadt: – Szamár vagy, ha az ő álláspontjukat képviseled! Nekünk nem előnyös, ha elfogadjuk a szabályzatukat, mert így szabadabban csak a költők tudnak verselni, szabályosan a filológusok is.”

(Vas István, 1962)

ÚTRA KÉSZEN BÚCSÚT VESZ
A VÁRADON NYUGVÓ SZENT KIRÁLYOKTÓL²⁸

*Vastag bótakaró a téli tájon;
nemrég-lombkoszorús fejét a büszke
erdő zúzmara-súly alatt lebajtja.
Mennünk kell a kies Körös-vidékről,
mennünk messze, az úr-Dunához innét.
Induljunk iziben, fiúk, s futóra!*

*Nem gátol se folyó, se süppedő láp,
s tó sem: jég födi mind kemény burokkal.
Ott, hol még a minap ladik csalinkált,
betykén hág a meredt habok begyébe,
s tipródik pimaszul a föld parasztja.
Induljunk iziben, fiúk, s futóra!*

*Jó sodrás se ragadja oly subanva,
sem szélgyors evezők a gyöngye sajkát,
még ha fürge-fuvallatú zefir a
víz bíbor tetejét meg is recézi,
mint szánunkat a vágató lovacsáká.
Induljunk iziben, fiúk, s futóra!*

*Nos hát, áldjon az ég, ti héviz-öblök,
kényszag nem kavarog föl ágyatokból,
ám timsó-teli tiszta cseppetektől
a megfátylasodott szem élesebb lesz,
s úgy gyógyít, hogy az orrt nem is facsarja.
Induljunk iziben, fiúk, s futóra!*

Könyvtár, s benne a régi sok remekmű,
ég áldjon! Patarát odadta érted
Phoebus, és szivesebben él a költők
ibletője, a Múzsá-nép is itt: nem
kell Kasztália hűs nyugalma néki.

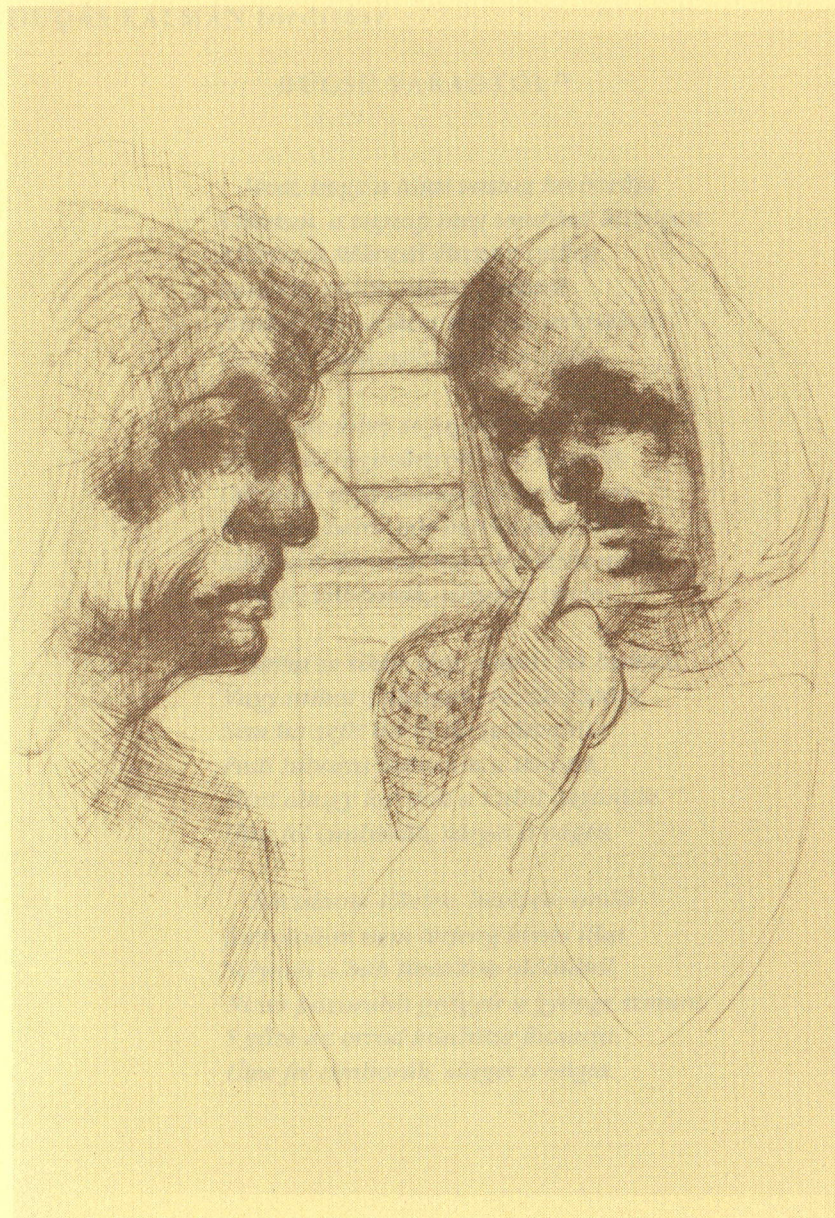
Induljunk iziben, fiúk, s futóra!

Ég áldjon, ti, aranybavont királyok,
nem pörzsölt meg az istenátka láng sem,
még a földre zubant romok se zúztak
akkor, hogy fene tűz kapott a várba,
s kormos pernye csapott fakón magasba.

Induljunk iziben, fiúk, s futóra!

És te, drága lovas, ki sárga vértben
súlyos bárdot emelsz a jobbkezeden,
s márványoszlopos-ékü sírod árnyán
nektár verte ki illatozva tested,
óvjál minket, amíg nem érkezünk meg!

Induljunk iziben, fiúk, s futóra!



miénk semmivel sem különbözött, a három kolozsvári fordítást kétségbeesve próbáltuk mozgékonyabb lapoknál elhelyezni, s Octavian Sireagu román átültetése meg is jelent a gyulai Foaia Noastra március 15-i számában.

²⁸ Csorba Győző, Janus Pannonius legavatottabb pécsi fordítója azt írta a kéziratát kísérő levélben: „Igyekeztem, s remélem, hogy a mezőny első részében végzek.” Invenciózus kommentárja is igazolja reménykedését, az utazási készülődést például éppoly suggesztíven képzelel el, mint Benjámin László: „Kora reggel van, tél, január, február körül. Valahol Váradon, talán az örkanonoki ház egyik szobájában gyülekezik az utazni készülő társaság. Köztük Janus Pannonius, szintén útra készen. (A címben is az *abiens* = *távozó* szó szerepel.) Hatalmas bundák, csizmák, kucsmák. A fiatal költő képzelete előreszalad, földidézi a közeledő utat, nagy vonalakkal megrajzolja a tájat. De szinte csak az utazás szemszögéből. A táj a leírásban főként *út*, gyakorlati, hasznos valóság: közlekedési terep.” A refrén kissé idegenes (más fordításban is visszatérő) *repüljünk* megoldását Csorba Győző az 1. strofa ötödik sorának *volares* szavától bátorítva alkalmazza, de később kicseréli, a köznapi *mielőbb*-et is megváltoztatva: „Induljunk *mielőbb*, fiúk, s *repüljünk*!” – ez volt a Kortárs-változat; „Induljunk *iziben*, fiúk, s *futóra*!” – ez lett a merészebb refrén-megoldás az 1982. évi Janus-válogatásban. Valamennyi fordító közül Csorba Győző a leghatározottabb abban, hogy a *dominum volare ad Istrum* kifejezés nem Vitéz Jánosra, hanem a Dunára vonatkozik. (Hasonló álláspontot vall Garai: *Körös* [...] *urához*, nagy *Dunánkhoz*, Kerényi: *úr Dunához*, Somlyó: *messzi úr Dunához*, lényegében ugyanez Tóth István *fenséges Dunához* és Pákolitz *felséges Dunához* variációja. A többiek vagy csak szimplán *Dunához* vagy *urunkhoz*, vagy pedig egyszerre *Dunához és urunkhoz* röptetik Janus gondolatait. Fodor András és Nagy László tömörítő megoldásáról a maguk helyén szólunk.) Csorba Győző úgy ítéli meg: a refrén kettős értelmű, az indulás sürgetése és az indulás utáni fokozott tempó óhaja egyaránt benne van, illetéknéppen: „Induljunk el minél hamarabb, ó útitársak, *azután száguldjunk*.” (A refrén szó szerint így hangzik: „Amilyen hamar csak lehetséges, ó útitársak, fáljuk fel az utat.”) A *comites* = *fiúk*-ra szintén meggyőző magyarázatot ad, a *tipródik pimaszul a föld parasztja* sor tiszta jelentését azonban gyengíti, hogy szenvedő értelem is rejlik benne. Tökéletes viszont a 11 szótagos hendecasyllabus eredeti mértékének megtartása.

²⁹ Dudás Kálmánnak szinte szabad átköltése éppen a szigorú versmértékű Csorba-fordítás ellenpárja. Bármennyire is hízelgő volt az 1971. november 21-én kelt kísérő levél („Ne vedd belekontárkodásnak, kérlek, de értelmes dolog lenne, ha túl a Kortárs hasábjain, ünnepi könyvbe is gyűjthetnéd a beérkezett anyagot”), jelezni kellett a szerzőnek a túl-szép-re-fordítás romantikus-parnasszista fordulatait (*kékpál ékszer*, *fennen szoborló*, *gyöngyveríték* stb.), továbbá a hendecasyllabus második tagjában kötelező daktilus elmaradását, de ugyanakkor azt is, hogy „rendkívül könnyedén, értelmesen olvasható”. Változtatások helyett Dudás Kálmán nyílt levél-formájú kommentárral válaszolt, s felfedte, hogy a „fellebbezhetetlenül horvát írónak vallott sziszeki [!] származású főpap” magyarságát bizonyítandó már a zágrábi jezsuita gimnázium tanulójaként készített fordítást a búcsú-

versből, és a tanári bátorításra már akkor eltért a hendecasyllabus merev értelmezésétől, az utolsó strofában pedig ugyancsak tudatosan alkalmazta a székely legenda átköltését. Az új változat most e régi diákkori fordítás módszerét újítja fel, s azért lesz átköltött, „értelmes zengő vers”-sé, mert Dudásnak megint vannak „gyakorlatias” céljai: Pataki László, a jeles szabadkai magyar színész jól szavalható magyar Janus Pannonius-verset kért tőle az évforduló alkalmából, s Dudás szerint a szöveg a szavaló számára „feltétlenül használhatóbb így, zeneileg, a két első versláb helycseréjével”. Dudás Kálmán fordítását újra közölte a szabadkai 7 Nap 1972. március 31-i száma.

³⁰ Fodor András – akitől pedig már az 1953-as Janus Pannonius-kötetben is több fordítást olvashatunk – nehezen állott kötélnek. „A Janus Pannonius-fordításba benevezni képtelen vagyok” – írta 1971. november 10-én, majd – „mintegy kötelező penzumként” – mégis hozzáfogott, és a korrigálás közben frappáns kis értelmezést is kerekített. Vas István egy beszélgetésben külön kiemelte Fodor teljesítményét – és joggal. Az *Urunkhoz – Dunánkhoz* megoldás például egyfelől Csorba felfogásához kapcsolható (vö. *az úr-Dunához*), ugyanakkor eltalált kettős értelme (= 1. 'Urunk = Dunánkhoz', 2. 'Urunkhoz és Dunánkhoz') megengedi az Urunk = Vitéz János azonosságát is. Fodor András – Csorba Győzővel együtt – nem is hiszi feltétlenül, hogy a vers 1451-ben keletkezett. Kommentárjának legfontosabb tétele, hogy „líránkban [...] ez az első »magyar táj magyar ecsettel«. A refrénben pedig azért választotta „a természetesebb ízü gyűrjük le gyorsan megoldást [...], mivel így a »viam voremus« [...] fontos és szép alliterációja közelébb kerül az eredeti hangzást őrző, kereső fülünkhöz”.

³¹ Fülöp Lajosnak nem a pályázatra készült fordítása *A gyöngyösi Berze Nagy János Gimnázium 1972–72. évi Értésítőjé*-ben jelent meg. (Az intézet fennállásának 338. évfordulójában szerk. és közzéteszi Fülöp Lajos gimn. igazgató. Gyöngyös 1972. 9–10.) A fordítás ajánlása – „Bán Imrének tisztelettel” – létrejöttéről is tájékoztat: Bán Imre hosszú ideig Gyöngyösön volt középiskolai tanár, a jó utód Fülöp Lajos pedig az ő egykori tanítványa. Az utolsó strofa értelmezése természetesen Bán Imre felfogását tükrözi.

³² Garai Gábor az Élet és Irodalom 1971. november 27-i számában publikált *Heti jegyzet* című vallomása szerint először a refrént ízlelgette: „Mielőbb, ó társak, fáljuk föl az utat” – majd le is fordította: „Társak, hosszú az út, *fáljuk sietve*...”. Garai ama kevesek közé tartozik (Somlyó Györggyel, Takáts Gyulával, Veress Miklóssal, Weöres Sándorral együtt), akik merték vállalni a *viam voremus* szó szerinti megfelelőjét. A publicisztikus jegyzet – a Kortárs-beli kommentár előképe – azon panaszkodik a „hóakadályaival, nátháival, csőtöréseivel, jegével, olvadásával, füstködével” ránk roskadt novemberi télen: „a Baranyai és az Alpári Gyula utca között most aligha »falom föl az utat« félóra alatt.” – Ti. korunk szánkóján: *autóval*! A vállalt megoldás mélyén tehát ott van a napi sebességélmény, az út felfalásának ma már oly természetes tapasztalata. Garai szimpatikusan megvallja a refrén gyengéjét is: „nem világlik ki belőle egyértelműen, hogy indulás előtt vagy út

A *Romulidae Cannas*... hitelessége éppúgy megoldandó filológiai rejtély, mint az a tény, hogy 1881-ben Arany János ugyancsak lefordította:

*Cannaet római vér, az enyim Várnát örökülé;
Ember, okúlj innen: vétek az esküszegés,
Engem is a papság ba nem indít béke-törésre,
Most Magyarország nem bordana ozman igát.*

Honnan és miért fordított Arany? A fordítás címének magyarázata (*I. Ulászló bagyományos sírverse*) azt jelenti-e, kételkedett Janus szerzőségében? – Mind megválaszolando kérdés, mert az Arany-kritikai kiadás, amely a *Hátrahagyott versek* nyomán közli,⁵ semmiféle magyarázatot nem fűz a fordításhoz. Medgyesi és Arany átültetése – megint Bán Imrével szólva – mindenesetre a két „első művészi Janus-fordítás irodalmunkban”.

Ami még ezeken kívül előkerült, csupa rimes, négysarkú, vértelen-halovány vállalkozás. Klaniczay Tibor figyelt fel Pápai Páriz Ferenc (1685) és az új századbeli Kovásznai Sándor, a Teleki-féle nevezetes Janus-kiadás tudós közreműködője próbálkozásaira.⁶ Pápai Páriz Janus sírversét fordította le; két sorát idézem:

*Pannonius János nyugoszik ez helyben,
Ki Helicon hegyét csorbítá fényében...*⁷

Kovácsnai professzor összesen negyven magyar sornyit ültetett át Janus verseiből (*Az Uladislus epitaphiuma, 53-ik epigramma, A római búcsújárásról, Betegségéről*), régies, monoton rímeléssel:

*Mint eddig, most is úgy, sőt rosszabbul vagyok,
Nyavalyáim lesznek inkább-inkább nagyok.
Hol ég belső részem, hol szinte megfagyok,
Sűrű fájdalomimból semmit le nem hagyok.*⁸

A *Philiticusra* című trágár epigramma 1799-ben megjelent fordítására magam lapoztam rá Sándor István *Sokféléjében*:

*Nem türbetem, Marci, kevély erkölcsidet,
Igen jól esmérem a te szüleidet,
Ujjaival egyik orrát törülgeti,
Mások csak vasárnap nyálát földre veti.*⁹

Ez a rálapozás Janus Pannonius halálának 500. évfordulója táján történt, amikor a Kortárs műfordítói versenyt hirdetett a *Búcsú Váradtól* címmel népszerűsítő *Abiens valere jubet sanctos reges Varadini* újrafordítására és értelmezésére.

FELKÉRÉS A BÚCSÚVERS ÚJRAFORDÍTÁSÁRA

1972 tavaszán tizennyolc új átültetés készült a versből, és a Kortárs vállalkozásához kapcsolódva akkortájt máshol is megjelentek fordítások. A talán legismertebb Janus-versnek – a korábbiakkal együtt – így összesen huszonnyolc magyar megfelelője ismeretes. A megújult pécsi könyvkiadás jóvoltából – Tüskés Tibor pártfogó javaslatára – most a nagy fordítói sereglés valamennyi darabját kötetbe gyűjthettük, s alkalom nyílt a huszonkilencedik fordítás megrendelésére és elkészülésére is.

Köztudomású, hogy Dunántúl és Pécs költői közül Csorba Győző tett különösen sokat a Janus Pannonius minél szélesebb körű megismertetésért. Az elsős gimnazisták *Irodalom*-tankönyvében a Kortársban publikált új fordítások közül csak Benjamin Lászlót emelték oda az ismert Áprily-átültetés mellé. Csorba Győző 1982-ben megjelent Janus-antológiája azonban négy fordítással tetézte a sajátját: szerepelteti Kerényi Grácia, Fodor András, Nagy László és Somlyó György fordításait is.¹⁰ Csorba Győző válogatói ítélezését a műfordítói versengés egykori szerkesztő-megrendelője is egyetértően nyugtázhatta, s örömmel teheti hozzá, hogy a magyar Janus Pannonius másik klasszikus rangú dunántúli költő, Weöres Sándor vállalkozásaival is gazdagodott. Weöres nemcsak az újabban előbukkant Janus-epigrammákat fordította le,¹¹ de 1986 február–márciusában teljesítette azt is, ami elől 1972 tavaszán kitért: megcsinálta a búcsúvers huszonkilencedik magyar fordítását.

Most már valóban összefoglalhatjuk a sokakat megmozgató műfordítói vállalkozás történetét és tanulságait.

A Kortárs 1972. évi márciusi számában méltó módon akartuk megünnepelni Janus Pannonius halálának 500. évfordulóját, s ennek érdekében 1971. október 31-i keltezéssel 30 magyar költő és műfordító kapta meg felkérésünket:

Tisztelt Barátunk!

1972 márciusában ünnepeljük Janus Pannonius halálának 500. évfordulóját.

A Kortárs a jubileum alkalmával nemcsak tanulmányokkal szeretné ébreszteni a magyar irodalom első klasszikusának emlékét. A ritka ünnepet a mai magyar költészet Janus Pannonius előtti kollektív tisztelgésévé próbálja avatni oly módon, hogy a latin költő egyik legismertebb remekművét minél több fordításban szíjaltatja meg magyarul.

Jóllehet ötféle átültetése is készült már, a lehetőleg minél többszöri újrafordításra a *Búcsú Váradtól* címmel ismert költeményt választottuk. Egyrészt mert eddigi fordításai jobbra hibás értelmezésre épültek, másrészt mert ez a reneszánsz versremek a latinul író Janus Pannoniusnak talán leginkább nemzeti érzülettel és jelképekkel teli költeménye.

A fordításához minden segítséget megadhatunk. Az eredeti latin szöveget, a filológiaiilag magyarázott pontos nyersfordítást, az eddigi átiiltetések szövegét, a vers rövid tartalmi értelmezését és filológiai magyarázatát nemcsak az Írószövet-ség könyvtárában tesszük mindenki számára hozzáférhetővé, de mindjárt pos-tázzuk is, ha Ön részt kíván venni a versengő fordítói tisztelgésben s igényli a fel-sorolt kellékeket.

Mivel „segédanyagot” azoknak küldünk, akik jelen felkérésünkre mielőbb igenlő választ adnak, vállalkozásunk lényegében meghívásos, így tehát (a régi-ekkel együtt) minden elkészült fordítást közreadunk és tisztességesen hono-rálunk.

Az akár kis műhelytanulmánnyal, vallomással is köríthető fordítások beküldésének végső határideje: 1970. december 15.

A vállalkozók kézhez kapták a vers eredeti latin szövegét és eddigi öt magyar fordítását.

JANUS PANNONIUS

ABIENS VALERE JUBET SANCTOS REGES,
WARADINI¹²

*Omnis sub nive dum latet profunda
Tellus, et filiis modo superbum
Canae dum nemus ingravans pruinae,
Pulchrum linquere Chrysium iubemur,
Ac longe dominium volare ad Istrum.
Quam primum, o comites, viam voremus.*

*Non nos flumina, nec tenent paludes,
Totis stat gelidum gelu lacunis.
Qua nuper timidam subegit alnum,
Nunc audax pede contumelioso,
Insultat rigidis colonus undis.
Quam primum, o comites, viam voremus.*

*Non tam gurgite molliter secundo,
Lembus remigio fugit volucris,
Nec quando Zephyrus levi suburgens,
Crispum flamine purpuravit aequor,
Quam manni rapiunt trabam volentem,
Quam primum, o comites, viam voremus.*

*Ergo vos, calidi, valet, fontes,
Quos non sulfurei gravant odores,
Sed mixtum nitidis alumen undis,
Visum luminibus salubriorem,
Offensa sine narium ministrat.
Quam primum, o comites, viam voremus.*

*Ac tu, bibliotheca, iam valetō,
Tot claris veterum referta libris,
Quam Phoebus Patara colit relictā,
Nec plus Castalios amant recessus,
Vatum numina, Mnemonis puellae.
Quam primum, o comites, viam voremus.*

*Aurati pariter valete reges,
Quos nec sacrilegus perussit ignis,
Dirae nec tetigit fragor ruinae,
Flammis cum dominantibus per arcem,
Obscura latuit polus favilla;
Quam primum, o comites, viam voremus.*

*Ac tu, qui rutilus eques sub armis
Dextra belligeram levas securim,
Cuius splendida marmorum columnis,
Sudarunt liquidum sepulcra nectar,
Nostrum rite favens iter secunda.
Quam primum, o comites, viam voremus.*





**Janus Pannonius búcsúverséne
fordítói**

ALAKSZA AMBRUS
ÁPRILY LAJOS
BEDE ANNA
BENJÁMIN LÁSZLÓ
BERCZELI ANZELM KÁROLY
CSÁVOSSY GYÖRGY
CSORBA GYŐZŐ
DUDÁS KÁLMÁN
FODOR ANDRÁS
FÜLÖP LAJOS
GARAI GÁBOR
GERÉB LÁSZLÓ
HEGEDŰS GÉZA
HEGEDŰS ISTVÁN
KÁNYÁDI SÁNDOR
KERÉNYI GRÁCIA
MAJTÉNYI ERIK
MURAKÖZY GYULA
NAGY LÁSZLÓ
PÁKOLITZ ISTVÁN
RÓNAI MIHÁLY ANDRÁS
SOMLYÓ GYÖRGY
SZEMLÉR FERENC
TAKÁTS GYULA
TÓTH BÉLA
TÓTH ISTVÁN
VERESS MIKLÓS
VÉGH GYÖRGY
WEÖRES SÁNDOR

Ára: 150,- Ft

„Félezer éves, modern magyar költő, akinek egyetlen sora sincs magyarul. [...] Latinságra elzárta a nagyközönségtől még akkor is, amikor az írni-olvasni tudás már általánossá vált. Viszont a fordítások, mert mindig az éppen időszerű nyelvre történtek, megadták neki azt az elégtételt, hogy maibb magyarsággal szólalhasson meg, mint a nála jóval későbbi magyar nyelvű utódok. [...] Teste ismeretlen pécsi sírban nyugszik, géniusza ott ragyog a fényességes sor elején, amelynek tagjai legnagyobb költőink.”

(Csorba Győző, 1982)

„Kálnoky meséli, hogy amikor a Janus Pannonius-kötetet szerkesztette, rá kellett vennie Szabó Lőrincet, hogy fordításait az új, szigorúbb metrika szerint javítsa ki. Szabó Lőrinc tőle telhetőleg védekezett, és közben egyszer kifakadt: – Számár vagy, ha az ő álláspontjukat képviseled! Nekünk nem előnyös, ha elfogadjuk a szabályzatukat, mert így szabadabban csak a költők tudnak verselni, szabályosan a filológusok is.”

(Vas István, 1962)

Janus I, 1986 őszi

A Janus Pannonius Tudományegyetem kiadványa

TARTALOM

Janus, a kezdetek és az átmenetek istene (**Robert Schilling**)

A „Minerva” mai szemmel (**Tüskés Tibor**)

*

Tudásszociológia (**Lewis A. Coser**)

A tudásszociológia mint az interpretáció elmélete (**Wessely Anna**)

A tudásszociológia hozzájárulása a szociálpszichológiához (**Erős Ferenc**)

A tudásszociológia mint tudományelmélet (**Fehér Márta**)

Bibliográfia a tudásszociológia tanulmányozásához

*

Könyvek között

Roland Barthes: Világoskammer (**Lovász Irén**)

Grastyán Endre: A játék neurobiológiája (**Pléh Csaba**)

Eduard Kardelj: A szocialista öngazgatás (**Veress József**)

Vígh Árpád: Előterjesztés az irodalmi stilisztika helyzetéről és feladatairól

*

Sztárkép-analízis (**Kincse Károly**)

Ára: 45,- Ft

Megrendelhető a Janus szerkesztőségének címen:

7604 Pécs, Ifjúság útja 6.

Példányonként megvásárolható a Könyvért könyvesboltjaiban Budapest, Miskolc, Győr, Sopronban és Pécsen (Rákóczi út 39/a.)

ISSN 0237-4277
ISBN 963 01 7136 8



Kiadja a Baranya Megyei Könyvtár
Felelős kiadó: dr. Román Lászlóné
Címlapterv: Pinczehelyi Sándor
A fotókat készítette: Nádor Katalin
Műszaki szerkesztő: Bartháné Somogyi Rózsa
Kiadói Főigazgatóság eng. sz.: 48 089
Statisztikai Kiadó Vállalat Nyomdaüzeme
Felelős vezető: Kecskés József igazgató
86-0231-04

Vas István <i>levelei egy el nem készült fordításról</i> (1971)	139
Weöres Sándor: <i>Janus Pannonius búcsúja Váradtól</i> (1986)	143
JEGYZETEK	145
BÚCSÚ A VERSTŐL (KOVÁCS SÁNDOR IVÁN)	169
MARTYN FERENC JANUS PANNONIUS-ILLUSZTRÁCIÓI	179
(TÜSKÉS TIBOR)	

A Pannónia Könyvek megjelent kötetei

- Babits és Pécs.** Vallomások, dokumentumok, emlékek. (Elfogyott)
Fülep Lajos Baranyában. Ajánló bibliográfia. (Elfogyott)
 Martyn Ferenc: **Ulysses-rajzok.** (Elfogyott)
 Weöres Sándor: **Hideg van.** (Reprint) 45,- Ft
 Haas Mihály: **Baranya.** (Reprint) 150,- Ft
 Huber Kálmánné: **A Minerva folyóirat története és repertórium.**
 60,- Ft
 Weöres Sándor: **A kő és az ember.** (Reprint) 60,- Ft
 Hallama Erzsébet: **„Fele játék, fele gyötrellem”.** Tudósportrék.
 60,- Ft
Tiszteletadás Csorba Győzőnek. Antológia. 60,- Ft
 Egry József–Takáts Gyula: **Vízitűkör.** (Rajzok és versek.)
 (Reprint) 45,- Ft
 Thienemann Tivadar: **Irodalomtörténeti alapfogalmak.**
 (Reprint) 120,- Ft
 Weöres Sándor: **A teremtés dicsérete.** (Reprint) 60,- Ft

További tervek

- Arató Károly: **Néma verseny.** Válogatott és új versek
„Szívem nagyon forró kezd lenni...” Karay Ilona hagyatéka Weöres
 Sándor és Károly Amy tanulmányával
 Hamvas Béla kilenc tanulmánya a „Pannoniá”-ban és a „Sorsunk”-ban
 Veöres Sándor: **A vers születése.** (Reprint)

A könyvek megvásárolhatók, illetve utánvétellel megrendelhetők az alábbi
 címen: Baranya Megyei Könyvtár, 1601 Pécs, Pf. 100.



JANUS PANNONIUS BÚCSÚVERSE

HUSZONKILENC MAGYAR FORDÍTÁSBAN